

GUSTAVE DE MOLINARI

OM PRODUKTIONEN AV SÄKERHET

GUSTAVE DE MOLINARI

Ludwig von Mises-institutet i Sverige
www.mises.se

© 2009 av Ludwig von Mises Institute och publicerad under Creative Commons Attribution License 3.0. Christian Strandh har översatt J. Huston McCullochs engelska översättning till svenska. Daniel West har gjort omslaget. Benjamin Juhlin och Daniel West har satt samman denna e-bok.

Innehåll

<u>ÖVERSÄTTARENS KOMMENTARER TILL DEN SVENSKA</u>	
<u>ÖVERSÄTTNINGEN.....</u>	<u>i</u>
<u>FÖRORD.....</u>	<u>iii</u>
<u>OM PRODUKTIONEN AV SÄKERHET.....</u>	<u>1</u>
<u>SAMHÄLLETS NATURLIGA ORDNING.....</u>	<u>2</u>
<u>KONKURRENS I SÄKERHET.....</u>	<u>4</u>
<u>SÄKERHET ETT UNDANTAG?.....</u>	<u>6</u>
<u>ALTERNATIVEN.....</u>	<u>7</u>
<u>MONOPOL OCH KOMMUNISM.....</u>	<u>8</u>
<u>MONOPOLISERINGEN OCH KOLLEKTIVISERINGEN AV</u>	
<u>SÄKERHETSINDUSTRIN.....</u>	<u>10</u>
<u>DE STYRANDE OCH SAMHÄLLET.....</u>	<u>13</u>
<u>DEN GUDOMLIGA RÄTTEN HOS KUNGAR OCH MAJORITETER.....</u>	<u>14</u>
<u>TERRORREGIMEN.....</u>	<u>17</u>
<u>EN FRI MARKNAD FÖR SÄKERHET.....</u>	<u>18</u>

ÖVERSÄTTARENS KOMMENTARER TILL DEN SVENSKA ÖVERSÄTTNINGEN

Gustave de Molinari var på många sätt den radikalaste av de klassiska franska liberalerna från det nittonde århundradet. Som författare var Molinari produktiv, inte bara inom ekonomi och filosofi, utan även inom ämnesområden som klassanalys, evolutionsprocesser och religion. I detta och mycket annat påminner han om den brittiske liberalen Herbert Spencer som var verksam i hans samtid. I Sverige är Molinari föga känd idag, och en förhoppning är att översättningen i någon mån ska kunna korrigera detta missförhållande. Molinari är mycket värd att läsa, och även om föreliggande artikel är mycket bra även i enskildhet, så blir den ännu bättre när man har en större kännedom om Molinaris övriga verk. Det ger exempelvis en större förståelse för Molinaris nomenklatur, exempelvis använder han begreppet kommunism i en bredare mening än vi gör idag. Alla stater idag är mer eller mindre kommunistiska i hans ordanvändning, även de som snarare är fascistiska än socialistiska i sin konstruktion.

Föreliggande text kan kortfattat beskrivas som den första kända text som på ett seriöst och konkret sätt beskriver hur säkerhet av bästa möjliga kvalitet ska kunna erbjudas konsumenterna i ett samhälle vi idag skulle kalla anarkistiskt.

Molinari skulle troligen förkastat begreppet anarkist då det i hans samtid var förknippat med laglöshet, våld och vissa utflippade och utopiska former av socialism, och själv såg han sig som en klassisk liberal i de klassiska ekonomernas efterföljd. Själve Bastiat såg Molinari som sin efterträdare då han låg på sin dödsbädd 1850.

Man kan säga att Molinari, än en gång i likhet med Herbert Spencer, började som en mycket optimistisk och radikal liberal som senare kom att utveckla en allt större pessimism. Det är en förståelig följd av att liberalismens framsteg under 1800-talet upphörde och ersattes av tilltagande militaristisk konservatism och socialism i Europa, två sinsemellan formellt motstridiga krafter som tillsammans uppnådde sitt gemensamma mål med stärkt statsmakt.

Det är värt att notera att den teoretiska reträtt Molinari gör från ett renodlat frimarknadssystem för säkerhet inte precis är till klassisk minarkism à la Ayn Rand eller Robert Nozick. Positionen Molinari övergick till var att säkerheten skulle tillhandahållas av konkurrerande bolag, men att upphandlingen behövde ske på en kommunal nivå, dvs att mindre förvaltningsområden kollektivt köpte säkerhetstjänster istället för individer. Orsaken till denna reträtt var att Molinari hade kommit att acceptera en distinktion mellan publika och privata nyttigheter, där säkerheten sågs som en publik nytta som bara effektivt kunde erbjudas på kollektiv nivå.

Jag hade vissa bryderier med hur ”government” bäst skulle översättas, men valde till slut ordet ”regering” då jag fann ”styre” för allmänt och ”stat” missvisande. Jag har generellt översatt ”economics” till ”nationalekonomi” då detta är det svenska nutida ämnesnamnet för det som förut kallades politisk ekonomi.

Texten jag utgått från är McCullochs översättning till engelska som finns publicerad av Mises institutet i USA, inklusive förordet av Murray Rothbard. Jag har även i vissa fall tagit hjälp av originalartikeln på franska. Generellt så har jag följt en tämligen bokstavig översättningsprincip, men avvikit i en friare riktning när jag bedömt att det krävts för att uppnå en språkligt acceptabel svenska.

Christian Strandh

FÖRORD

Aldrig har laissez-faire tänkandet varit så dominant som det var hos de franska ekonomerna, börjande med J.B Say vid 1800-talets begynnelse via Says mer avancerade efterföljare Charles Comte och Charles Dunoyer fram till det tjugonde århundradets tidiga år. Under närapå ett århundrade kontrollerade laissez-faire ekonomerna sällskapet Societe d'Economie Politique och dess tidskrift, Journal des Economistes ihop med ett flertal andra tidskrifter och universitetstjänster. Ändå översattes få av dessa ekonomer till engelska, och knappt någon av dem är kända för brittiska eller amerikanska akademiker med undantag av Frédéric Bastiat, vilken inte är den mest intressante bland dem. Hela denna lysande skara förblir icke-läst och icke-lovprisad.

Den mest ”extreme” och konsistente, liksom som den mest långlivade och produktive av de franska laissez-faire ekonomerna var den Belgiskfödde Gustave de Molinari (1819-1912) som var redaktör på Journal des Economistes under flera decennier. Den unge Molinaris första artikel, här för första gången översatt som ”The Production of Security”, var den första redogörelsen någonsin i den mänskliga historien för vad som idag kallas ”anarkokapitalism” eller ”frimarknadsanarkism”. Molinari använde inte den terminologin och skulle antagligen ha ryggat tillbaka från de benämningarna. Till skillnad från alla tidigare individualistiska och snudd-på anarkistiska tänkare såsom La Boétie, Hodgskin eller den unge Fichte, så lade inte Molinari tyngdpunkten i sitt argument vid ett moraliskt grundat motstånd mot staten. Även om han förvisso var en nitisk individualist så baserade Molinari sitt argument på frimarknads (laissez-faire) ekonomi och följde dess principer logiskt fram till att ställa frågan: Om den fria marknaden kan och bör sköta utbudet av alla andra varor och tjänster, varför då inte säkerhets och skyddstjänsterna?

Under samma år, 1849, så expanderade Molinari sin radikalt nya teori i bokform, Les Soirées de la Rue Saint-Lazare, en serie av fiktiva dialoger mellan tre personer: den konservative (förespråkande höga tullar och statliga monopolistiska privilegier), Socialisten, och Ekonomen (som var han själv). Den avslutande dialogen byggde vidare på hans teori om frimarknadsbaserade skyddstjänster. Fyra decennier senare, i sin Les Lois Naturelles de l'Economie Politique (1887), var Molinari fortfarande en bestämd förespråkare av privata konkurransutsatta polisbolag och skyddsbolag. Olyckligt nog, i sitt enda arbete som översattes till Engelska, La Société Future (The Society of Tomorrow, New York: G.P. Putnam's sons, 1904) så hade Molinari delvis retirerat till att förespråka ett monopolistiskt privat försvars- och skyddsbolag snarare än att tillåta fri konkurrens.

Det är upplysande att notera hur intensiva stridigheter Molinaris artikel och hans Soirées väckte upp bland de trogna laissez-faire anhängarna inom fransk ekonomisk vetenskap. Ett möte inom Societe d'Economie Politique var tillägnat

Molinaris våghalsiga nya bok *Soirées*. Charles Coquelin ansåg att rättvisan krävde en ”högsta instans” och att ingen konkurrens inom något område kan existera utan statens slutgiltiga auktoritet. I ett likartat a priori utfall, fritt från belägg, deklarerade Frédéric Bastiat att rättvisa och säkerhet endast kan garanteras med tvångsmakt, och att den tvångsmakten endast kan finnas hos ”en högsta makt”, staten. Ingen av dessa kommentatorer brydde sig om att kritisera Molinaris argument.

Endast Charles Dunoyer gjorde detta, beklagande att Molinari låtit sig bäras iväg av ”logiska illusioner” och hävdade att ”konkurrens mellan regeringsbolag är en kimera, eftersom det leder till våldsamma strider”. Dunoyer valde istället att lita till ”konkurrens” mellan politiska partier inom ett representativt statskick, knappast en tillfredsställande liberteriensk lösning på problematiken med sociala konflikter! Han ansåg också att det mest förnuftiga var att lämna tvångsmakten i statens händer, ”där civilisationsprocessen lagt den”, detta ifrån en av de stora grundarna av erövringsteorin som förklaring av statens uppkomst.

Olyckligt nog behandlades denna kritiska sak inte i mötet sedan diskussionen centrerades kring Dunoyers och andra ekonomers kritik mot Molinari att denne gick för långt i attacken på allt användande av statlig expropriation (Se *Journal des Economistes* XXIV, October 15, 1849:315-316.)

Med denna publikation av Professor McCullochs översättning av Molinaris ursprungsartikel så må vi hoppas att Molinari nu ska bli uppmärksammas av vetenskapsmän och översättare.

Murray N. Rothbard

1977

OM PRODUKTIONEN AV SÄKERHET¹

Det finns två möjliga perspektiv att välja i betraktandet av samhället. Enligt somliga så är inte mänskliga interaktioner föremål för lyckosamma, oföränderliga lagar. Snarare kan dessa interaktioner [enligt dessa personer] som ursprungligen organiserats helt artificiellt av forntida lagstiftare, senare modifieras eller omskapas av andra lagstiftare i takt med samhällsvetenskapens framåtskridande. I detta system spelar regeringen en framträdande roll eftersom det är på denna, den principiella auktoritetens förvaltare, som den dagliga uppgiften att modifiera och omskapa samhället hemfaller.

Enligt andra, med motsatt uppfattning, så är samhället ett rent naturligt faktum. Liksom jordklotet på vilket det står, så rör sig samhället i enlighet med generella tidigare existerande lagar. I detta system finns det inget, strikt talat, såsom samhällsvetenskap; utan det finns bara ekonomisk vetenskap som studerar den naturliga organismen samhället och visar på hur denna organism fungerar.

Vi ämnar undersöka, inom ramen för det andra systemet, regeringens funktion och naturliga organisation.

¹ Även om denna artikel må förefalla utopisk i sina slutsatser, så tror vi hur som helst att vi bör publicera den i syfte att tilldra sig uppmärksamheten hos ekonomer och journalister åt en fråga vilken hittills endast behandlats på ett osammanhängande sätt och borde, hur som helst, i vår tid, närmas med större precision. Så många människor överdriver regeringarnas natur och privilegier att det blivit användbart att formulera strikta gränser bortom vilka auktoriteternas interventioner blir anarkiska och tyranniska snarare än beskyddande och lönsamma. [Not från chefredaktören på *Journal des Economistes*, 1849.]

SAMHÄLLET'S NATURLIGA ORDNING

I syfte att definiera och avgränsa definitionen av ”regering”, så är det först av nödvändighet att undersöka essensen hos samhället och samhället själv som objekt. Vilken naturlig ingivelse lyder människor när de samlas i ett samhälle? De följer ingivelsen, eller för att tala mer exakt, instinkten att socialisera. Den mänskliga rasen är social till sin essens. Likt bävrarna och de högre djurarterna generellt så har människan en instinktiv benägenhet att leva i samhällen.

Varför uppstod denna instinkt?

Människan upplever en mängd behov, där hans lycka beror på dessas tillfredställelse, och dessas icke-tillfredställelse innebär lidande. Ensam och isolerad, så kan han endast på ett ofullständigt, otillräckligt sätt uppfylla dessa oupphörliga behov. Instinkten att socialisera för honom samman med liknande personer och driver honom till att kommunicera med dem. Därför, framdrivet av egenintresset hos individerna som förs samman, så etableras en arbetsdelning som nödvändigt följs av utbyten. Kortfattat, vi ser en organisation framstå, varigenom människan mer fullständigt kan tillfredsställa sina behov än han kunde gjort levandes i ensamhet.

Denna naturliga organisation kallas samhälle.

Samhällets ändamål är sålunda att på det mest fullständiga viset uppfylla människans behov. Arbetsdelningen och utbytet är de medel varigenom detta utförs.

Bland de mänskliga behoven finns det en specifik typ som spelar en ofantligt stor roll i mänsklighetens historia, nämligen behovet av säkerhet.

Vad består detta behov i?

Det ligger i ens egenintresse att införskaffa säkerhet till lägsta möjliga pris.

Oavsett om de lever i isolering eller i samhället, så är människor, över allt annat, intresserade av att bevara sin existens och frukterna av sitt arbete. Om känslan för rättvisa var universellt och allmänt förekommande på jorden; om, följdaktligen, var människa begränsade sig till att arbeta och utbyta frukterna av sitt arbete, utan önskan att ta ifrån, genom våld eller bedrägeri, frukten av andra människors arbete; om alla hade, i ett ord, en instinktiv förskräckelse mot varje skadlig handling gentemot en annan person, så är det självklart att säkerhet skulle existera naturligt på jorden, och ingen artificiell institution skulle behövas för att tillhandahålla detta. Olyckligtvis så förhåller sig inte tingena på detta sätt. Känslan för rättvisa förefaller vara ett privilegium för endast ett fåtal eminenta och exceptionella sinnelag. Bland de lägre raserna finns den endast på rudimentär nivå. Därav de oräkneliga brottsförsök som pågått sedan världens begynnelse, sedan Kains och Abels dagar, gentemot individens liv och egendom.

Därför skapades institutioner vars syfte var att garantera alla det fredliga ägandet av sin egen person och egendom.

Dessa institutioner kallades för regeringar.

Överallt, även bland de mest oupplysta stammar, så finner man en regering, så universellt och akut är behovet av säkerhet som de regerande tillhandahåller.

Överallt, så försakar människor sitt egna i de mest extrema offer snarare än att de avstår regenterna och därmed säkerheten utan att inse att, när de gör så, så felbedömer dem vilka alternativen är.

Antag att en människa finner sin person och sina medel för överlevnad under oupphörligt hot; vore inte hans första och konstanta sysselsättning då att skydda sig själv från de faror som omger honom? Denna sysselsättning, dessa ansträngningar, detta arbete, skulle nödvändigen uppta det mesta av hans tid, liksom de mest energiska och aktiva förmågorna i hans intellekt. Följdaktligen så skulle han bara kunna ägna otillräckliga och ovissa ansträngningar till att tillfredsställa sina övriga behov.

Även om denne människa skulle tillfrågas om att ge upp en mycket märkbar del av sin tid och sitt arbete till någon annan som tar det som sin uppgift att garantera även denne människas person och egendom, skulle det ändå inte vara till hans fördel att gå med på detta avtal?

Ändock, det skulle uppenbart i lika grad vara i hans egenintresse att införskaffa sin säkerhet till lägsta möjliga pris.

KONKURRENS I SÄKERHET

Om det finns en väl etablerad sanning inom nationalekonomi så är det detta:

Att i alla fall, för alla varor som tillgodoser konsumentens materiella eller immateriella behov, så ligger det i konsumentens intresse att arbete och handel förblir fria, eftersom arbetets och handelns frihet har som ett nödvändigt och bestående resultat en maximal reduktion av priser.

Och detta:

Att konsumentens intresse för vilken vara som helst alltid skall gå före producentens intresse.

När man nu följer dessa principer så når man följande rigorösa slutsats:

Att produktionen av säkerhet bör, för konsumenterna intresse av denna materiella vara, lyda under den fria konkurrensens lag.

Därav följer det:

Att ingen regering skall ha rätten att hindra en annan regering från att konkurrera med den, eller att tvinga konsumenterna att exklusivt anlita den i syfte att erhålla denna vara.

Hur som helst så måste jag erkänna att man fram till nu har ryggat tillbaka inför denna rigorösa tillämpning av den fria konkurrensens princip.

En ekonom som har gjort mycket för att utöka applikationen av denna frihetliga princip, Charles Dunoyer, tycker att ”de regerandes funktion kommer aldrig kunna hamna inom de privata verksamheternas område”.²

Här har vi alltså ett citat hävdande ett klart och uppenbart undantag från den fria konkurrensens princip.

Detta undantag är desto mer anmärkningsvärt då det är unikt.

Tveklöst så kan man finna ekonomer som hävdar fler undantag till denna princip; men vi kan med styrka hävda att dessa inte är genuina nationalekonomer. Sanna nationalekonomer är generellt överrens om, att för det första, att de regerande skall inskränka sig till att garantera medborgarnas säkerhet, och för det andra att arbetet och handelns frihet skall vara fullständig och absolut.

Men varför skulle det finnas ett undantag relativt säkerhet? Vilken särskild anledning finns det till att produktionen av säkerhet inte kan åläggas den fria konkurrensen? Varför skall det åläggas till en skild princip och organiseras enligt ett annat system?

² I sin anmärkningsvärda bok *De la liberté du travail* (On the freedom of Labor), Vol. III, p. 253 (Published by Guillaumin.)

På denna punkt så är den nationalekonomiska vetenskapens mästare tysta, och Dunoyer, som klart har noterat detta undantag, undersöker inte grunderna på vilken den är baserad.

SÄKERHET ETT UNDANTAG?

Följdaktligens drivs vi till att fråga oss själva om detta undantag är välgrundat, ur nationalekonomens perspektiv.

Det är en förolämpning gentemot det sunda förnuftet att en väl etablerad naturlag tillåter undantag. Jag kan inte tro, exempelvis att den universella gravitationslagen, som styr den fysiska världen, någonsin är ogiltig vid någon tidpunkt eller plats i universum. Jag anser nu att nationalekonomiska lagar är jämförbara med naturlagar, och jag har precis lika mycket tilltro till principen om arbetsdelning som jag har till den universella gravitationslagen. Jag tror att även om principerna kan utsättas för störningar så tillåter de inga undantag.

Men om detta är fallet, då bör produktionen av säkerhet inte tas bort från den fria konkurrensens domsrätt; och om den tas bort så drabbas samhället i sin helhet av en förlust.

Antingen så är detta logiskt och sant, eller så är de principer varpå den nationalekonomiska vetenskapen vilar ogiltiga.

ALTERNATIVEN

Det har alltså blivit visat a priori, för dem av oss som har tilltro till den nationalekonomiska vetenskapens principer, att det undantag som indikerats ovan inte är berättigat, och att produktionen av säkerhet, precis som allt annat, bör förbli under lagen om fri konkurrens.

När vi väl har nått denna övertygelse, vad återstår för oss att göra? Det återstår att visa hur det blivit som så att produktionen av säkerhet inte har blivit satt under lagen om fri konkurrens utan snarare har fallit under andra principer.

Vilka är dessa andra principer?

De är monopol och kommunism.

I hela världen finns det inte en enda förekomst inom säkerhetsindustrin som inte är baserad på monopol eller kommunism.

I anknytning till detta gör vi i förbigående en enkel anmärkning.

Nationalekonomin har underkänt både monopol och kommunism i de mänskliga aktiviteternas olika områden, vartän den funnit dem. Är det inte då märkligt och oförnuftigt att den accepterar dem i säkerhetsindustrin?

MONOPOL OCH KOMMUNISM

Låt oss nu undersöka hur det kommer sig att samtliga kända regeringar antingen har varit underkastade lagen om monopol eller annars organiserats enligt den kommunistiska principen.

Låt oss först undersöka vad som menas med orden monopol och kommunism.

Det är en observerbar sanning att desto mer akuta och nödvändiga människans behov är, desto större kommer de offer han är villig att utstå för deras tillfredsställelse att vara. Nu är det så att det finns vissa saker som förekommer rikligt i naturen, och vars produktion inte kräver någon större arbetsinsats, men vilka, då de tillfredsställer dessa akuta och nödvändiga begär, följdaktligen kan få ett bytesvärde helt oproportionerligt gentemot deras bruksvärde. Ta till exempel salt. Antag att en man eller grupp av män lyckas erhålla kontrollen över en exklusiv produktion och försäljning av salt. Det är uppenbart att denne man, eller grupp av män skulle höja priset på denna vara en bra bit över dess värde, ordentligt över det pris den skulle haft under en ordning med fri konkurrens.

Man säger då att denne man eller grupp av män innehar ett monopol, och att priset på salt är ett monopolistiskt pris.

Men det är uppenbart att konsumenterna inte fritt kommer att gå med på att betala detta oförskämda monopolistiska överpris. Det kommer bli nödvändigt att tvinga dem, och för att tvinga dem kommer bruket av tvångsmakt vara nödvändigt.

Varje monopol vilar nödvändigtvis på tvångsmakt.

När monopolisterna inte längre är så starka som konsumenterna de exploaterar, vad händer då?

I varje enskilt fall, så försvinner till slut monopolet, antingen våldsamt eller genom en vänskaplig transaktion. Vad blir det då ersatt med?

Om de uppjagade och upproriska konsumenterna tar över produktionsmedlen hos saltindustrin, kommer de med all sannolikhet konfiskera dem, och deras första tanke kommer att vara, inte att utsätta den för fri konkurrens, utan snarare att exploatera den, gemensamt för deras egen räkning. De kommer då att utse en direktör eller en verkställande kommitté att driva saltverken, och till vilka de kommer att tillhandahålla den finansiering som krävs för att täcka saltproduktionens kostnader. Sen, då de tidigare erfarenheterna har gjort dem misstänksamma och obenägna att ge sitt förtroende, då de kommer att frukta att direktören de utsett kommer att beslagta produktionen för egen räkning och helt enkelt återupprätta, dolt eller öppet, det gamla monopolet för egen vinst, så kommer de välja delegater, representanter betrodda att tillägna sig de medel som krävs för produktion, bevaka deras användande och försäkra att det salt som produceras fördelas jämnt till de som har rätt till det. Saltproduktionen kommer att organiseras på detta sätt.

Denna form av organisation av produktionen har fått namnet kommunism.

När denna organisationsform tillämpas på en enskild vara, sägs kommunismen vara partiell.

När den tillämpas på alla varor sägs kommunismen vara fullständig.

Men vare sig kommunismen är partiell eller fullständig, så tolereras den inte mer av nationalekonomin än monopolet, av vilket den egentligen bara är en utvidgning.

MONOPOLISERINGEN OCH KOLLEKTIVISERINGEN AV SÄKERHETSINDUSTRIN

Är inte det vi just sagt om saltet tillämpligt på säkerhet? Är inte detta historien bakom alla monarkier och alla republiker?

Överallt, så började produktionen av säkerhet i en monopolistisk organisationsform, och överallt, numera, så tenderar den att organiseras kommunistiskt.

Detta är varför.

Bland de materiella och immateriella varor som är nödvändiga för människan, finns ingen, vetet möjligen undantaget, som är mer outhärlig, och därför kan ingen upp bära en så stor monopolistisk premie.

Inte heller är någon annan vara så benägen att monopoliseras.

Vilket, minsann, är tillståndet för människor som behöver säkerhet? Svaghet. Vilket är tillståndet för de som åtar sig att försäkra dem med denna nödvändiga säkerhet? Styrka. Om det vore annorlunda, om konsumenterna av säkerhet var starkare än producenterna, så skulle de uppenbarligen göra sig av med deras tjänster.

Men, om säkerhetsproducenterna ursprungligen är starkare än konsumenterna, vore det inte då en enkel sak för de förra att påtvinga de senare ett monopol?

Överallt, när samhällen uppstår så ser vi de starkaste, mest krigiska släktena gripa den exklusiva styrande makten i samhället. Överallt ser vi dessa släktena bemäktiga sig ett säkerhetsmonopol med mer eller mindre omfattande gränser, beroende på deras numerär och styrka.

Och, då det ligger i monopolets faktiska natur att det är extraordinärt lönsamt, så ser vi överallt att släktena som innehar säkerhetsmonopolet hänger sig åt bittra strider, för att kunna utöka omfånget hos deras marknad, antalet tvingade konsumenter och därmed storleken på sina intäkter.

Krig har varit den nödvändiga och den oundvikliga konsekvensen av monopolet på säkerhet.

En annan oundviklig följd är att detta monopol har skapat alla andra monopol.

När de såg tillståndet hos säkerhetsmonopolisterna så kunde producenterna av andra varor inte undgå att märka att inget i denna värld är mer fördelaktigt än monopol. De, i sin tur blev följdaktligen frestade att utöka intäkterna i sin egen industri genom samma process. Men vad var det de behövde för att kunna uppnå monopol, till förfång för konsumenterna, på den vara de producerade? De behövde tvångsmakt. Dock så hade de inte tvångsmakten som krävdes för att

lägga band på de nämnda konsumenterna. Vad gjorde de? De lånade den, mot belöning, från de som hade den. De sökte och erhöll, mot erläggandet av en överrenskommen avgift, det exklusiva privilegiet att bedriva sin industri inom vissa bestämda gränser. Eftersom dessa avgifter gav säkerhetsproducenterna en ansevärd summa pengar så var världen snart täckt av monopol. Arbete och handel blev överallt fjättrade, kedjade och massornas villkor förblev så miserabla som möjligt.

Hur som helst, efter många århundranden av lidande, allteftersom upplysning spred sig genom världen i små steg, började massorna som blivit kvävda under dessa sammanhängande privilegier att göra uppror mot de privilegierade, och att kräva frihet, det vill säga, undertryckandet av monopol.

Denna process tog många former. Vad hände exempelvis i England? Ursprungligen satte släktet som regerade landet, vilken var militärt organiserad (aristokratin), hade en ledare med ärftligt ämbete (kungen), och ett likaledes ärftligt administrativt råd (the house of lords), priset på säkerhet, vilket de hade monopoliserat, på vilken nivå som helst. Det förelåg ingen förhandling mellan säkerhetsproducenter och konsumenter. Detta var under enväldets styre. Men allt eftersom tiden gick, då konsumenterna blev medvetna om sitt antal och sin styrka, reste de sig emot denna helt godtyckliga regim, och de erhöll rätten att förhandla priset på varan med producenterna. I detta syfte sände de delegater till House of Commons för att diskutera skattenivå, dvs. priset på säkerhet. De lyckades sålunda något sänka förbättra sin lott. Icke desto mindre så hade säkerhetsproducenterna ett direkt inflytande på valet av medlemmarna i House of Commons, så debatten var inte helt öppen, och priset på varan förblev över det naturliga värdet.

En dag reste sig de exploaterade konsumenterna mot producenterna och tog ifrån dem deras industri. De företog sig sedan att driva vidare denna industri själva, och utsåg för detta ändamål en verksamhetschef understödd av ett råd. Sålunda ersattes monopolet av kommunism. Men systemet fungerade inte och tjugo år senare återupprättades ett primitivt monopol. Skillnaden denna gång var att monopolisterna var visa nog att inte återupprätta enväldet; de accepterade fri debatt om skatter, noggranna med att hela tiden oupphörligen korrumpera motståndarpartiets delegater. De gav dessa delegater kontroll över olika ämbeten inom säkerhetsadministrationen, och de gick till och med så långt som att ta in de mest inflytelserika i det högsta rådets famn. Inget kunde ha varit mer snillrikt än detta beteende. Likväl blev säkerhetskonsumenterna till slut medvetna om dessa missbruk och krävde parlamentarisk reform. Denna länge eftersökta reform uppnåddes till slut, och sedan den tiden, så har konsumenterna uppnått ett märkbart lättande av sina bördor.

I Frankrike så har säkerhetsmonopolet, som på likartat sätt undergått frekventa skiftande öden och varierande ändringar, just blivit kullkastat för andra gången³. Såsom skedde i England, har ett monopol för vinsten hos ett kast, och sedan i

³ Översättarens anmärkning: De Molinari skrev detta ett år efter 1848 års revolutioner.

Om produktionen av säkerhet

namnet av en särskild samhällsklass, slutligen blivit ersatt av kollektiv produktion. Konsumenterna som helhet, agerande såsom aktieägare, utnämnde en direktör som var ansvarig för att överse handlingarna hos denne och dennes administration.

Vi nöjer oss med att göra en enkel observation angående denna nya regim.

Precis som monopolet på säkerhet ger upphov till universellt monopol, så måste kommunistisk säkerhet ge upphov till universell kommunism.

I verkligheten har vi att välja mellan två saker:

Antingen är kommunistisk produktion överlägsen fri produktion, eller så är den det inte.

Om den är det, så måste detta gälla för allt, inte bara säkerhet.

Om inte, så kräver framåtskridandet att den ersätts av fri produktion.

Fullständig kommunism, eller fullständig frihet: detta är alternativen!

DE STYRANDE OCH SAMHÄLLET

Men är det tänkbart att produktionen av säkerhet skulle kunna organiseras på annat sätt än som ett monopol eller kommunistiskt? Skulle det kunna åläggas fri konkurrens?

Svaret på denna fråga från de politiska författarna är enhälligt: Nej.

Varför? Vi ska säga dig varför.

För att dessa författare som är särskilt intresserade av regeringar vet inget alls om samhället. De ser det som en artificiell skapelse, och tror att regeringens uppgift är att konstant modifiera och omskapa det.

Dock, för att modifiera eller göra om samhället så är det nödvändigt att vara bemyndigad med en överlägen auktoritet gentemot de varierande individer det består av.

Monopolistiska regeringar gör anspråk på att av Gud själv ha fått denna auktoritet, vilket ger dem rätt att modifiera och göra om samhället i enlighet med deras infall, och att avyttra personer och egendom som de finner gott. Kommunistiska regeringar åberopar det mänskliga förnuftet, såsom det manifesteras i det suveräna folkets majoritet.

Men innehar monopolistiska regeringar och kommunistiska regeringar verkligen denna högsta, oemotståndliga auktoritet? Har de i verkligheten en högre auktoritet än den som en fri regering skulle kunna ha? Detta är vad vi måste undersöka.

DEN GUDOMLIGA RÄTTEN HOS KUNGAR OCH MAJORITETER

Om det vore sant att samhället inte vore naturligt organiserat, om det var sant att de lagar som styr dess rörelse vore sådana att de kontinuerligt skulle bli modifierade och omgjorda, så skulle de lagstiftande med nödvändighet ha en orubblig, helgad auktoritet. Varandes försynens verkställare på jorden, så skulle de behöva betraktas nästan som jämlika med Gud. Om det vore annorlunda, skulle det inte då vara omöjligt för dem att uppfylla sitt uppdrag? Sannerligen, man kan inte intervensera i mänskliga angelägenheter för att rikta och reglera dem, utan att dagligen förbryta sig mot en mångfald av intressen. Om inte de som har makten tros ha mandat från en högre makt, kommer de sårade intressena göra motstånd.

Därav fiktionen om [styre av] Guds nåde.

Denna fiktion var säkerligen den bästa tänkbara. Om du lyckas övertyga flertalet att Gud själv har valt vissa människor eller vissa släkten att förse samhället med lagar och att styra det, så kommer ingen att drömma om att göra uppror mot dessa försynens utvalda, och allt regeringen gör kommer att accepteras. En regering baserad på Guds nåde är odödlig.

På endast ett villkor: att man tror på Guds nåde.

Om man tar in tanken i sitt huvud, att folkets ledare inte får sin inspiration från försynen själv, att de följer rent mänskliga nycker, så kommer prestigen som omger dem försvinna. Man kommer vanvördigt motstå deras suveräna beslut, precis som man motstår alla människopåfund vars nytta inte har blivit klart påvisad.

Det är därmed fascinerande att se de ansträngningar som görs av den gudomliga rättens teoretiker för att försöka etablera övermänskligheten hos de släkten som innehar den mänskliga regeringsmakten.

Låt oss till exempel lyssna till Joseph de Maistre:

Människan skapar inte suveräner. Som allra mest kan han tjäna som ett instrument för att fördriva den ene suveräne för att kunna lämna över sin Stat åt den andre suveräne, som själv redan är en prins. Vidare, det har aldrig existerat en suverän familj med ursprung spårbart till plebejer. Om detta fenomen skulle visa sig, så skulle det markera en ny epok på jorden.

... det är skrivet: Jag är skaparen av härskare [sovereigns eng]. Detta är inte bara en religiös slogan, en predikants metafor; det är den bokstavliga, rena, klara och enkla sanningen. Det är en lag i den politiska världen. Gud skapar kungar, ord för ord. Han förbereder de kungliga släktena, och när dem i centret av ett moln som

döljer deras ursprung. Slutligen visar de sig, krönta med ära och härlighet, de tar sina platser.⁴

I enlighet med detta system, vilket förkroppsligar försynens vilja i vissa män och satsar på dessa utvalda, dessa smorda med kvasi-gudomlig auktoritet, så har medborgarna uppenbarligen inga som helst rättigheter. De måste underkasta sig, utan att ifrågasätta, den suveränes befallningar, som om det vore själva Försynens befallningar.

Enligt Plutarkos är kroppen själens instrument, och själen är Guds instrument. Enligt skolan om [styret av] Guds nåde, så utväljer Gud vissa själar och använder dem som instrument för att regera över världen.

Om människor hade tron på den här teorin, så skulle säkerligen ingenting någonsin bringa en regering av Guds nåde ur balans.

Olyckligt nog, så har de nu förlorat denna tro.

Varför?

För att en vacker dag så kom det för dem att ifrågasätta och resonera, och genom att ifrågasätta och resonera så upptäckte dem att deras regenter inte regerade dem bättre än vad de själva, som enkla dödliga i avsaknad av kommunikation med Försynen, kunde ha gjort själva.

Det var fria undersökningar som avslöjade fiktionen om Guds nåde, till den punkt att undersåtarna till monarker eller till aristokrater baserade på Guds nåde, lyder dem endast i den mån de tror att det ligger i deras egna egenintresse att åtlyda dem.

Har den kommunistiska fiktionen fungerat bättre?

Enligt den kommunistiska teorin, för vilken Rousseau är översteprästen, så kommer inte auktoriteten högt uppifrån, utan snarare kommer den underifrån. Regeringen ser inte längre till Försynen för att erhålla sin auktoritet, istället ser den till den förenta mänskligheten, till den enhälliga, odelbara och suveräna nationen.

Detta är vad kommunisterna, den populära suveränitetens förespråkare, antar. De antar att det mänskliga förnuftet har förmågan att upptäcka de bästa lagar och den bästa organisationsformen som optimalt passar samhället; och att, i praktiken, dessa lagar visar sig som en slutsats från en fri debatt mellan motstridiga åsikter. Om det inte föreligger enighet, om det fortfarande finns oenighet efter debatten, så har majoriteten rätt, eftersom den innehåller det större antalet förnuftiga individer. (Dessa individer förutsätts förstås vara jämlika, annars kollapsar hela strukturen.) Följdaktligen hävdar de bestämt att majoritetens beslut måste bli till lag, och att minoriteten är förpliktad att underkasta sig, även om det går emot deras djupast rotade övertygelser och är till skada för deras mest dyrbara intressen.

⁴ *Du principe générateur de constitutions politiques* (On the Generating Principle of Political Constitutions) Preface.

Detta är teorin; men i praktiken, har verkligen auktoriteten hos majoritetsbesluten denna oemotståndliga, absoluta karaktär som anatas? Blir de alltid, i varje enskilt fall, respekterade av minoriteten? Kan de bli det?

Låt oss ta ett exempel.

Låt oss anta att socialismen lyckas sprida sig bland de arbetande klasserna på landsbygden såsom den redan gjort bland de arbetande klasserna i städerna; att den sålunda uppnår en majoritetsställning i landet och att, dragandes nytta av denna situation sänder en socialistisk majoritet till den lagstiftande församlingen och utnämner en socialistisk president. Antag att denna majoritet och presidenten, innehavande suverän auktoritet, bestämmer om en beskattning av de rika på tre miljarder för att organisera de fattigas arbete, såsom Proudhon krävde. Är det sannolikt att minoriteten fredligt skulle underkasta sig detta orättfärdiga och absurda, dock legala, dock författningsenliga plundrande?

Nej, utan tvivel så skulle den inte tveka att förkasta majoritetens auktoritet och att försvara sin egendom.

Under denna regim, som under den föregående, så lyder man auktoritetens förvaltare endast i den utsträckning man tror att det ligger i ens egenintresse att åtlyda dem.

Detta leder oss till att bekräfta att den moraliska grundvalen för auktoritet inte är vare sig så beständig eller så vitt förankrad, under en monopolistisk eller en kommunistisk regim, som den skulle kunna vara under en frihetlig regim.

TERRORREGIMEN

Anta likväl att förespråkarna för en artificiell organisationsform, antingen monopolisterna eller kommunisterna, har rätt; att samhället inte är naturligt organiserat, och att skapandet och avskaffandet av lagarna som styr samhället ständigt hemfaller åt människor, se då vilken beklaglig situation världen då skulle finna sig själv i. Den moraliska auktoriteten hos regenterna vilar, i verkligheten, på de regerades egenintresse. Då de senare har en naturlig benägenhet att göra motstånd mot allt som är skadligt för deras egenintresse, så kräver icke erkänd auktoritet ett kontinuerligt stöd från fysiskt tvång.

Monopolisten och kommunisterna, förstår dessutom helt och hållet denna nödvändighet.

Om någon, säger Herr de Maistre, försöker att förringa auktoriteten hos Guds utvalda, låt honom då bli överlämnad till den världsliga makten, låt bödeln uträtta sitt värv.

Om någon inte erkänner auktoriteten hos de som utvalts av folket, säger teoretikerna i Rousseaus skola, om han ställer sig emot något som helst beslut från majoriteten, så låt honom bli bestraffad som en det suveräna folkets fiende, låt giljotinen skipa rättvisa.

Dessa två skolor, vilka båda tar artificiellt organiserande som sin utgångspunkt, leder med nödvändighet till samma slutsats: TERROR.

EN FRI MARKNAD FÖR SÄKERHET

Tillåt oss nu att formulera en enkel hypotetisk situation.

Låt oss föreställa oss ett nyfött samhälle: Människorna som utgör det är upptagna med att arbeta och att utföra byteshandel med frukterna av deras arbete. En naturlig instinktiv känsla uppenbarar för dessa människor att deras personer, landet de bebor och odlar, samt frukterna av deras arbete är deras egendom, och att ingen, utom de själva, har rätt att avyttra eller röra denna egendom. Denna instinkt är inte hypotetisk; den finns. Men då människan är ett ofullständigt djur, så är medvetenheten om denna rättighet hos var och en till den egna personen och de egna nyttigheterna inte funnen till lika hög grad i var själ, och vissa individer kommer att försöka utföra brott, genom våld eller bedrägeri, emot andra personer och eller andras egendom.

Därför behovet av en näringsgren som förhindrar eller förtrycker dessa vålds- eller bedrägeribaserade aggressioner.

Låt oss anta att en man eller en gruppering av män kommer och säger:

För en ersättning, så kommer jag att åta mig att förhindra eller undantrycka brottsförsök emot person och egendom.

Låt dem som önskar se sina personer och egendom skyddade från all aggression anlita mig.

Vad kommer konsumenterna att göra innan de fastslår ett avtal med denna säkerhetsproducent?

För det första kommer de att kontrollera huruvida han verkligen är stark nog att beskydda dem.

För det andra, kontrollera att hans karaktär är sådan att de inte behöver oroa sig för att han själv ska utföra precis de aggressionsformer han är ämnad att undantrycka.

För det tredje, ifall någon annan säkerhetsproducent, med likartade erbjudanden är villig att ge dem denna vara utifrån bättre villkor.

Dessa villkor är av olika slag.

För att kunna vara kapabla att garantera konsumenterna full säkerhet för deras personer och egendom, och i fall av skada, kunna ge dem en ersättning i proportion till förlusten, så vore det nödvändigt att:

Att producenten sätter upp vissa bestraffningar mot förbrytare mot personer och mot lagbrytarna med avseende på egendom, och att konsumenterna själva går med på att underkasta sig dessa straff, ifall de själva begår brott;

Att han ålägger konsumenterna vissa olägenheter, med målet att möjliggöra upptäckandet av de som är skyldiga till förbrytelser

Att denne regelbundet samlar in, i syfte att kunna täcka produktionskostnaderna såväl som att ge en passande avkastning för sina ansträngningar, en viss summa som varierar beroende på kundernas respektive situation, i synnerhet den sysselsättning de ägnar sig åt, samt omfattningen, värdet och deras egendoms respektive natur.

Om dessa villkor, nödvändiga för att bedriva denna verksamhet, är acceptabla för konsumenterna så kommer ett affärsavslut att göras. Annars så kommer konsumenterna antingen få vara utan säkerhet, eller anlita en annan producent.

Om vi nu betraktar säkerhetsindustrins speciella villkor, så är det uppenbart att producenterna med nödvändighet kommer begränsa sitt klientel till vissa territoriella gränser. De skulle inte klara av att täcka sina kostnader om de försökte erbjuda polisiära tjänster på platser innehållande endast ett fåtal kunder. Deras klientel kommer naturligt att vara samlat kring centra för deras aktiviteter. De skulle likväl vara inkapabla att missbruka denna situation genom att börja diktera villkoren för konsumenterna. Vid händelse av en oförskämjd höjning av priset på säkerhet, så skulle konsumenterna alltid ha valet att anlita en ny entreprenör eller en entreprenör i grannskapet.

Den valmöjlighet konsumenten⁵ behåller genom att kunna köpa säkerhet där han så föredrar frambringar en konstant tävlan bland alla producenterna, där varje producent strävar efter att behålla eller utöka sin kundkrets genom attraktionen hos billigare, eller snabbare mer fullständig och bättre rättvisa.

Om, å andra sidan, konsumenten inte är fri att köpa säkerhet varhelst han föredrar, så kommer ni omedelbart få se en stor yrkeskår dedikerad till godtycke och dålig förvaltning. Rättvisan blir långsam och kostsam, polisen förarglig, individuell frihet respekteras inte, priset på säkerhet är otillbörligen uppblåst och ojämnt

⁵ Adam Smith, vars anmärkningsvärda observationsförmåga gäller alla områden, anmärker att rättviseadministrationsen i England tjänade mycket från konkurrens mellan de olika laga domstolarna: Avgifter till de olika domstolarna i England ser ut att ursprungligen ha varit deras huvudsakliga inkomst. Varje domstol försökte tilldra sig så mycket affärer som den kunde, och var, på så motto, villig att ta sig an många fall som inte ursprungligen varit avsedda att hamna under dess jurisdiktion. Den kungliga domstolen som inrättad för straffrätt allena, tog sig an civilrättsliga mål; målsägaren låtsades att försvararen, genom att inte ge honom rätt, gjort sig skyldig till någon överträdelse eller missgärning. Statskassans domstol, som stiftats för att uttaxera till kungens intäkter, och för att genomdriva skuldbetalningar till förmån för kungen, tog sig an alla andra kontraktsbaserade skulder; målsägaren hävdade att denne inte kunde betala kungen, då försvararen inte betalade honom. Till följd av sådana fiktioner blev det i många fall helt beroende av parterna vilken domstol de valde för att pröva sin tvist; och varje domstol eftersträvade, genom överlägset avklarande och opartiskhet, att attrahera så många fall till sig själv som möjligt. Den nuvarande beundransvärda sammansättningen av rättsliga domstolar i England var, ursprungligen i stor omfattning, formade av denna tävlan, vilken ursprungligen tog plats mellan deras respektive domare; varje domare sökande att ge, i sin egen domstol, den snabbaste och mest verkningfulla bot lagen tillät för varje typ av orättvisa. (*The Wealth of Nations* [New York: Modern Library, 1937]; orig. 1776), s. 679.

fördelad, i enlighet med makten hos den eller den där klassen av konsumenter. Beskyddarna tar del i bitter kamp för att slita till sig konsumenter från varandra. Med andra ord dyker alla de otillbörligheter upp som är inneboende i monopolet och kommunismen.

Under den fria konkurrensens styre förlorar krig mellan säkerhetsproducenter helt sitt berättigande. Varför skulle de kriga? För att erövra konsumenter? Men konsumenterna skulle inte låta sig erövrast. De skulle vara noggranna med att inte låta sig skyddas av män som skrupelfritt skulle angripa de personer och den egendom som stod under deras rivalers beskydd. Om någon förmästen erövrare försökte sig på att bli diktator, så skulle de omedelbart tillkalla till hjälp de fria konsumenter som hotas av denna aggression, och de skulle behandla honom så som han förtjänade. Precis som krig är den naturliga följderna av monopol, så är fred den naturliga följderna av frihet.

Under en frihetlig ordning, så skulle den naturliga organisationen hos säkerhetsindustrin inte skilja sig från den hos andra industrier. I små områden skulle en ensam entreprenör kunna räcka till. Denna entreprenör kanske lämnar sin affärsverksamhet till sin son, eller sälja den till en annan entreprenör. I större områden, skulle ett ensamt företag kunna föra samman tillräckliga resurser för att kunna utföra denna viktiga och svåra verksamhet. Om det var väl skött, skulle detta företag lätt kunna fortgå och säkerheten fortgå med det. I säkerhetsnäringen, precis som i de flesta andra näringar som bedriver produktion, så kommer förmodligen den sistnämnda organisationsformen ersätta den första, i slutändan.

I det första fallet skulle det vara monarki, och i det andra så vore det en republik; men det vore en monarki utan monopol och en republik utan kommunism.

I vilket fall så skulle denna auktoritet accepteras och respekteras i nyttans namn och det vore inte en auktoritet som pådyvlades genom terror.

Det kommer tveklöst att bli omstritt huruvida en sådan hypotetisk situation är realiserbar. Men, med risk att anses verklighetsfrämmande, så bekräftar vi att detta inte är möjligt att bestrida, att en noggrann undersökning av fakta kommer att avgöra regeringens problem mer och mer till frihetens favör, precis som när det gäller alla andra ekonomiska problem. Vi är övertygade, så långt det angår oss, att en dag så kommer sällskap bildas för att förespråka det fria valet av regering på samma sätt som det redan etablerats i den fria handeln.

Och vi tvekar inte heller att lägga till, att när denna reform blivit uppnådd, och alla artificiella hinder till att de fria naturlagar som styr den ekonomiska världen har försvunnit, så kommer omständigheterna för samhällets olika medlemmar bli de bästa möjliga.

NOT

Gustave de Molinari (3 mars, 1819 - 28 januari, 1912) var en Belgisk-född ekonom som associerades med de Franska "Économistes", en grupp av laissez-faire liberaler. Under hela sitt liv, så försvarade Molinari fred, fri handel,

Gustave de Molinari

yttrandefrihet, föreningsfrihet och frihet i alla dess former. Han var upphovsmannen till teorin om Marknadsanarkism.

Den mest ”extreme” och konsistente, såväl som den mest långlivade och produktive av de Franska laissez-faire ekonomerna var den Belgisk-födde Gustave de Molinari (1819-1912) som var chefredaktör för Journal des Economistes under flera decennier. Den inledande artikeln från den unge Molinari, som här översatts för första gången som ”Om Produktionen av säkerhet” var den första redogörelsen överhuvudtaget i mänsklighetens historia för det som idag kallas ”anarkokapitalism” eller ”frimarknadsanarkism”.